

พยานหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น

ว่าที่พันตำรวจโทหญิง ธนพร วุฒิกกรวิภาค

ศูนย์วิทยุตำรวจ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2823-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I21048812

SCIENTIFIC EVIDENCE IN MURDER CASE

Pol . Lt . Col . Thanaporn Wuttikornwipak

ศูนย์วิทยุตำรวจ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2823-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
สาขาวิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

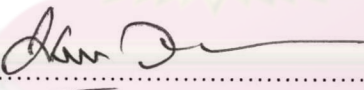
พยานหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น
ว่าที่พันตำรวจโทหญิง ธนพร วุฒิกกรวิภาค
นิติศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนะชีวะกุล
แพทย์หญิง คุณหญิง พรทิพย์ โรจนสุนันท์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทนิติศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธิตินันท์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมราวดี อังค์สุวรรณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนะชีวะกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(แพทย์หญิงคุณหญิง พรทิพย์ โรจนสุนันท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ชัยเกษม นิตสิริ)

..... กรรมการ
(พลตำรวจโท วันชัย ศรีนวลนัด)

ว่าที่พันตำรวจโทหญิง ธนพร วุฒิกวีภาคา : พยานหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น. (SCIENTIFIC EVIDENCE IN MURDER CASE) อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนชะชีวะกุล, อ.ที่ปรึกษาร่วม : แพทย์หญิง คุณหญิง พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 239 หน้า. ISBN 974-17-2823-9

ปัจจุบันกระบวนการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมาก นับเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทุกฝ่ายควรต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความจำเป็นในการนำมาใช้ในการพิสูจน์ความจริงในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น อันเป็นความผิดอาญาร้ายแรง และมักมีการปกปิดซ่อนเร้น อำพราง ยากแก่การพิสูจน์ให้ได้ความจริงจนปราศจากข้อสงสัย ซึ่งการพิสูจน์ความผิดโดยประจักษ์พยานในปัจจุบันมีข้อจำกัดในเรื่องขีดความสามารถในการรับรู้ การจดจำ ตลอดจนการถ่ายทอดเรื่องราวของแต่ละบุคคล ทั้งยังสามารถบิดเบือนข้อเท็จจริงได้อย่างง่ายดายอาศัยเพียงถ้อยคำพูดของพยานเท่านั้น ในขณะที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องดังกล่าว ทั้งยังสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดได้อย่างถูกต้องชัดเจน

อย่างไรก็ตาม การพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนซึ่งบุคคลทั่วไปไม่อาจเข้าใจได้ จำต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญโดยเฉพาะ ฉะนั้น เพื่อให้พยานหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์สามารถใช้ในการตรวจพิสูจน์ความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพน่าเชื่อถือและลงโทษผู้กระทำผิดได้อย่างแน่นอน จึงต้องมีการกำหนดมาตรฐานและมาตรฐานในการจัดเก็บ การตรวจพิสูจน์ การรายงานผลให้มีความรัดกุมถูกต้อง โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ หน่วยงานผู้ปฏิบัติต้องมีความเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซงจากอิทธิพลใด ๆ นอกจากนี้ยังต้องกำหนดมาตรฐานในการกลั่นกรองและการรับฟังพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงาน

ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนได้เสนอแนะให้มีการปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสอบสวนให้ชัดเจนรัดกุม กระบวนการทุกขั้นตอนต้องสามารถตรวจสอบได้ มีหน่วยงานกลางที่กำหนดมาตรฐานของการพิสูจน์ให้ได้มาตรฐานสากล และช่วยเหลือคู่ความในคดีให้มีโอกาสในการพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ได้อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้พยานหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์มีคุณค่าในการพิสูจน์ความจริงได้โดยปราศจากข้อสงสัย

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2545.....

ลายมือชื่อผู้เขียน.....ว่าที่ ม.นท. นพ. ฐิ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4286076234 : MAJOR LAWS

KEYWORD : SCIENTIFIC EVIDENCE / PROVING STANDARDS / INVESTIGATION

THANAPORN WUTTIKORNWIPAK, POL.LT.COL. : THESIS TITLE: (SCIENTIFIC EVIDENCE IN MURDER CASE.) THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. MURATHA WATANACHEWAKHUN, CO-ADVISOR : DR. KHUNYING PORNTHIP ROJANASUNAN; 239 PP. ISBN 974-17-2823-9

Nowadays much progress has been made in the scientific proving process. It is necessary for the persons involved in the judicial process to be knowledgeable, able to understand and aware of the necessity to bring the process into the fearing of fact in murder, a felony which often causes covering up, hiding of evidence, and difficulties in proving the facts to the extent of beyond any doubt. Whereas the proof of fact by eyewitness at the present moment does have limitations on ability to perceive and narration of the matter of each particular person. The distortion of fact can be easily done through the words given by the witness. Whereas, scientific evidence can prove facts related to the elements of offence without said limitation.

However, scientific proving is a delicate matter which layman may not be able to understand. It has to rely on expert. There must be a setup of measures and standards in collection, proof and report with correctness to the extent of being transparent and accountable. The acting unit should be independent and uninfluenceable by any mean.

Furthermore, these should be two standards for reviewing and hearing of scientific to cut back the discretion of the authority concerned. Hence in this thesis the author proposes the revision of the Criminal Procedure Code in regard of the collection of evidence at the investigation stage to yield clarity and incorruptibleness. Each and every stage must be accountable. These should be one control unit to set standards of proving to reflect international standards and to help the parties equally in proving offence or innocence. This is to ensure that scientific evidence would be valuable in proving the fact to the extent that it entertains no doubt.

Field of study.....LAWS..... Student's signature.....*Pol. Lt. Col. Thanaporn*.....
 Academic year.....2002..... Advisor's signature.....*M. Watanachewakhun*.....
 Co-advisor's signature.....*Porntip Rojanasunan*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยความกรุณาจากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนชะวีระกุล ที่ให้ความเมตตาสละเวลารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำให้แนวคิด และให้ข้อมูลอันเป็นแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตั้งแต่แรกเริ่มจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ และกราบขอบพระคุณแพทย์หญิง คุณหญิง พรทิพย์ โรจนะสุนันท์ ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และได้กรุณาให้ข้อมูลตลอดจนคำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมราวดี อังค์สุวรรณ ท่านอาจารย์ ชัยเกษม นิตินิธิ และท่านพลตำรวจโทวันชัย ศรีนวลนัต ที่กรุณารับเป็นประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งทุกท่านกรุณาสละเวลา และได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ พิชัยศักดิ์ หรยางกูร ที่ให้ความกรุณาจัดทำบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นภาษาอังกฤษ ขอขอบคุณ คุณ อรุณี คงเรืองฤทธิ์และเจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงานในคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียนเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณโรงเรียนนายร้อยตำรวจและผู้บังคับบัญชาทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ให้การส่งเสริม สนับสนุน และให้โอกาสแก่ผู้เขียนในการศึกษาหาความรู้ เพื่อร่วมงานทุกท่าน โดยเฉพาะท่านพันตำรวจเอกสันต์ สุขวัจน์ ที่กรุณาให้การสนับสนุนตำราที่เป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ พันตำรวจโทหญิงอนัญญาพิไล เงินวิจิตร และร้อยตำรวจเอกหญิงสวณิต สดงคุณห์ พี่และเพื่อนที่คอยให้การสนับสนุนให้คำแนะนำในการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีเสมอมา

คุณความดีอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้เอ่ยนามไปแล้วและที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ ตลอดจนท่านผู้เขียนตำราที่ได้นำมาอ้างอิงและเรียบเรียงเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ส่วนข้อผิดพลาดบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขออ้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ว่าที่พันตำรวจโทหญิง ธนพร วุฒิกกริภาค

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	4
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 แนวคิดของพยานหลักฐานและพยานหลักฐานในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น	6
2.1 โครงสร้างความรู้ปผิดทางอาญา.....	6
2.1.1 องค์ประกอบภายนอก.....	7
2.1.2 องค์ประกอบภายใน.....	12
2.2 ระบบการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงโดยพยานหลักฐาน.....	14
2.2.1 ระบบกล่าวหา.....	14
2.2.2 ระบบไต่สวน.....	16
2.2.3 ระบบการค้นคว้าหาความจริงโดยพยานหลักฐานของประเทศไทย.....	17
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับคุณค่าของพยานหลักฐาน.....	19
2.3.1 แนวความคิดเชิงวิทยาศาสตร์.....	21
2.3.2 แนวความคิดตามหลักมนุษยธรรม.....	23
2.3.3 แนวความคิดตามหลักความเที่ยงธรรม.....	24
2.3.4 แนวความคิดเกี่ยวกับระบบพยานหลักฐาน.....	25
2.3.5 แนวความคิดในเรื่องพยานหลักฐานที่ดีที่สุด.....	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3.6 แนวความคิดในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย.....	28
2.4 พยานหลักฐานในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น.....	31
2.4.1 องค์ประกอบความผิดฐานฆ่าผู้อื่น.....	31
2.4.2 ประเภทของพยานหลักฐานในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น.....	34
2.5 พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์.....	41
บทที่ 3 พยานหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น.....	55
3.1 พิสูจน์ว่ามีผู้ถูกกระทำให้ตาย.....	56
3.1.1 พิสูจน์ว่าสิ่งที่พบนั้นเป็นมนุษย์.....	56
3.1.2 พิสูจน์ว่ามีความตายเกิดขึ้น.....	57
3.1.2.1 การวินิจฉัยการตาย.....	59
3.1.2.2 การพิสูจน์ด้วยศพ.....	62
3.1.2.3 การพิสูจน์ด้วยชิ้นส่วนของศพ.....	63
3.1.2.4 การพิสูจน์ด้วยรอยเลือด.....	65
3.2 พิสูจน์ว่าผู้ตายเป็นใคร.....	58
3.2.1 ลักษณะสภาพศพ.....	69
3.2.2 การพิสูจน์บุคคลจากลายพิมพ์นิ้วมือ.....	71
3.2.3 การพิสูจน์บุคคลจากโครงกระดูก.....	73
3.2.4 การพิสูจน์บุคคลโดยลายพิมพ์ดีเอ็นเอ.....	76
3.2.5 การพิสูจน์บุคคลจากลักษณะฟัน.....	78
3.2.6 การพิสูจน์บุคคลด้วยภาพเชิงซ้อน.....	79
3.3 การพิสูจน์ว่าตายเวลาใด.....	82
3.3.1 การพิสูจน์จากการเปลี่ยนแปลงสภาพหลังตายในศพ.....	82
3.3.2 การตรวจดูลักษณะของอาหารในกระเพาะอาหาร.....	85
3.3.3 การพิสูจน์โดยการประเมินสภาพแวดล้อม.....	86
3.4 การพิสูจน์ว่าตายที่ใดหรือเหตุเกิดที่ใด.....	86
3.4.1 พิสูจน์จากร่องรอยในสถานที่ที่พบศพ.....	87
3.4.2 พิสูจน์สภาพการเปลี่ยนแปลงของศพ.....	87
3.4.3 พิสูจน์จากร่องรอยที่ติดอยู่กับตัวศพ.....	88

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4.4 พิสูจน์จากร่องรอยคราบเลือด	88
3.5 เหตุแห่งการตาย	88
3.5.1 การพิสูจน์จากลักษณะของบาดแผล	90
3.5.1.1 บาดแผลเกิดจากร่องรอยการต่อสู้	91
3.5.1.2 แผลเกิดจากทำตัวเอง ผู้อื่นทำหรืออุบัติเหตุ	92
3.5.2 การพิสูจน์เหตุแห่งการตายโดยพิจารณาจากทฤษฎีพื้นฐาน เฉพาะด้าน	92
3.5.3 การพิสูจน์ร่องรอยในสถานที่เกิดเหตุ	97
3.5.3.1 รอยเลือด	97
3.5.3.2 เส้นผม เส้นขน	99
3.5.3.3 การล้มนลงของเฟอร์นิเจอร์	99
3.5.3.4 ร่องรอยอาวุธ	99
3.6 การพิสูจน์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล	101
3.6.1 ตายเพราะบาดแผลใด	103
3.6.2 บาดแผลนี้ทำให้ตายทันทีหรือไม่	103
3.6.3 บาดแผลเกิดก่อนตายหรือภายหลังตาย	104
3.7 การพิสูจน์ว่าผู้กระทำเป็นใคร	105
3.7.1 การพิสูจน์หลักฐานเพื่อหาตัวผู้กระทำผิด	106
3.7.2 การพิสูจน์เพื่อยืนยันตัวบุคคล	108
3.8 การพิสูจน์เจตนา	112
3.8.1 พิสูจน์จากพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำ	113
3.8.2 พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับผลของการกระทำ	114
3.8.3 พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงแวดล้อม	115
3.9 การพิสูจน์เหตุแห่งการฆ่า	116
3.9.1 การพิสูจน์กรณีที่มีเหตุยกเว้นความผิด	117
3.9.2 การพิสูจน์กรณีที่มีเหตุยกเว้นโทษ	117
3.9.3 การพิสูจน์กรณีที่มีเหตุลดโทษ	117
3.9.4 การพิสูจน์กรณีที่มีเหตุเพิ่มโทษ	118
3.10 การพิสูจน์พยานบุคคลด้วยเครื่องจับเท็จ	119

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.11 การพิสูจน์ข้อเท็จจริงโดยวิทยาศาสตร์ทางสังคม	122
3.11.1 การพิสูจน์เชิงตรรกะ	122
3.11.2 การพิสูจน์เชิงจิตวิทยา	125
บทที่ 4 หลักกฎหมายและสภาพปัญหาในการพิสูจน์ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น	
โดยพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์.....	134
4.1 การกลั่นกรองพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ก่อนการพิจารณา	
ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น	135
4.1.1 การกลั่นกรองพยานหลักฐานโดยพนักงานสอบสวน.....	135
4.1.2 การกลั่นกรองพยานหลักฐานโดยพนักงานอัยการ	141
4.2 การได้มาซึ่งพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์	144
4.2.1 การได้มาซึ่งพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จากการตรวจ	
และค้นสถานที่.....	145
4.2.1.1 การได้มาซึ่งพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุ.....	145
4.2.1.2 ปัญหาอำนาจของเจ้าพนักงานในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ...	148
4.2.1.3 การได้มาซึ่งพยานหลักฐานจากสถานที่อื่นๆ	153
4.2.2 การได้มาซึ่งพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จากการตรวจ	
และค้นบุคคล	154
4.2.2.1 การได้มาซึ่งพยานหลักฐานจากการตรวจค้นตัวผู้ต้องหา.....	155
4.2.2.2 ปัญหาอำนาจของเจ้าพนักงานในการรวบรวมพยานหลักฐาน	
จากส่วนของร่างกายผู้ต้องหา	156
4.2.2.3 การได้มาซึ่งพยานหลักฐานจากการค้นตัวบุคคลอื่น.....	169
4.3 กระบวนการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์	171
4.3.1 การจัดเก็บดูแลรักษาพยานหลักฐานเพื่อส่งตรวจวิเคราะห์	
ทางวิทยาศาสตร์.....	171
4.3.1.1 ปัญหากฎหมายในเรื่องการดูแลรักษาพยานหลักฐาน.....	175
4.3.1.2 ปัญหาการขาดความรู้ความชำนาญของผู้เก็บรวบรวม	
พยานหลักฐาน	177
4.3.2 หลักกฎหมายเรื่องการชันสูตรพลิกศพ	180

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3.2.1 ระบบการชั้นสูตรพลิกศพ.....	181
4.3.2.2 ปัญหาเรื่องความล่าช้าในการแจ้งผู้เกี่ยวข้องมาร่วม ในการชั้นสูตรพลิกศพ	192
4.3.3 ปัญหาความชำนาญและความเป็นอิสระของผู้ตรวจ	194
4.3.4 ปัญหาของเทคนิคและวิธีการตรวจ	195
4.4 หลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น	196
4.4.1 หลักเกณฑ์การนำเสนอพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์.....	202
4.4.1.1 การตรวจสอบก่อนรับเป็นพยานผู้ชำนาญการพิเศษ	203
4.4.1.2 การตรวจสอบภายหลังจากที่ศาลรับเป็นพยาน ผู้ชำนาญการพิเศษ	205
4.4.2 วิธีการเบิกความของผู้ชำนาญการพิเศษ	208
4.4.3 มาตรฐานการพิสูจน์และการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน ทางวิทยาศาสตร์ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น.....	210
4.4.3.1 มาตรฐานการพิสูจน์.....	211
4.4.3.2 การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น.....	216
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	219
5.1 บทสรุป.....	219
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	227
รายการอ้างอิง.....	233
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	239